

ความสำคัญและความพร้อมในการผลิตนิตสาขาท่องเที่ยวและการโรงแรมใน การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน The Importance and Readiness in Producing Tourism and Hotel Students in Relation to ASEAN Economic Community

สุริยาวิฑู ธรณี¹ ปรีดา ไชยา² และ เอมอร ดิสปัญญา³
Suriyawut Toranee¹ Preeda Chaiya² and Em-orm Dispanya³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อศึกษาความสำคัญและความพร้อมในการผลิตนิตสาขาท่องเที่ยวและการโรงแรมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยใช้วิธีการศึกษาแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) เชงปริมาณใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนิตสาขาท่องเที่ยวและการโรงแรม ชั้นปีที่ 3 และ 4 คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 400 คน และทำการทดสอบสมมุติฐานด้วย Independent T Test, One-way MANOVA, One-way ANOVA และ Multiple Regression Analysis นอกจากแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือหลักในการศึกษาครั้งนี้ในเชิงคุณภาพผู้วิจัยเลือกใช้การสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi- Structured Interview) มาสนับสนุนหรืออธิบายผลของการวิจัยเพื่อเพิ่มเติมในเชิงลึกให้กับผลของการวิจัยเชิงปริมาณที่ไม่สามารถจะอธิบายได้ด้วยค่าทางสถิติเพียงอย่างเดียวโดยสัมภาษณ์ผู้บริหารหลักสูตรสาขาท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคามโดยข้อความในการสัมภาษณ์ประกอบด้วยความสำคัญของปัจจัยในการผลิตนิตและความพร้อมของการผลิตนิตในสถานศึกษากล่าวคือทำให้เกิดความชัดเจนในคำตอบที่ได้มาและเพื่อนำมาสนับสนุนและอภิปรายเชิงลึกเกี่ยวกับปัจจัยที่ต้องการศึกษาจึงทำให้การศึกษาในครั้งนี้มีความสมดุลงมากยิ่งขึ้นในประเด็นที่ต้องการศึกษาโดยขั้นตอนการสัมภาษณ์ผู้วิจัยใช้เครื่องบันทึกเสียงทำการบันทึกเสียงและทำการถอดเทปสัมภาษณ์เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสนับสนุนข้อมูลเชิงปริมาณ

ผลการวิจัยพบว่านิตส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับทุกปัจจัยด้านการผลิตนิตสาขาท่องเที่ยวและการโรงแรม โดยมีความสำคัญในระดับมากซึ่งด้านบุคลากรและคุณวุฒิของบุคลากรมีความสำคัญมากที่สุดรองลงมาด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนิตและด้านหนังสือเอกสารประกอบการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอนตามลำดับในส่วนของความพร้อมของการผลิตนิตพบว่าปัจจัยด้านบุคลากรและคุณวุฒิมีความพร้อมมากที่สุดรองลงมาด้านหนังสือเอกสารประกอบการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอนด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนและด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนิตตามลำดับ ซึ่งความสำคัญของการผลิตนิตมีความสัมพันธ์และอิทธิพลต่อความพร้อมของการผลิตนิต โดยที่

¹ นิตระดับปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² อาจารย์ ดร. คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ รองศาสตราจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ปัจจัยด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนิสิตมีอิทธิพลต่อความพร้อมของการผลิตนิสิตมากที่สุด รองลงมาคือปัจจัยด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ส่วน 2 ปัจจัยที่เหลือในด้านบุคลากรและคุณวุฒิ และปัจจัยด้านหนังสือเอกสารประกอบการสอน สิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอนไม่มีอิทธิพลต่อความพร้อมของการผลิตนิสิตตามกรอบสาขาวิชาซีพีการบริการท่องเที่ยวในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

คำสำคัญ : กรอบสาขาวิชาซีพี, การท่องเที่ยว, ความพร้อม, ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ABSTRACT

The main purpose of the research was to study and compare the factors affecting the importance of producing tourism bachelors and the readiness of producing tourism and hotel bachelors in the upcoming to ASEAN Economic Community focused on four factors: 1) Curriculum and lesson plan management ; 2) Faculties and qualifications ; 3) Text books, teaching materials, equipment and facilities ; and 4) Students' satisfactory characteristics on professionalism. The research used a mixed research methods. The quantitative method employed the survey questionnaire to collect data from 400 tourism and hotel students currently studying at Maharakham University. Independent T-Test, One-way MANOVA, One-way ANOVA, and Multiple Regression Analysis were used to analyze the quantitative data. The qualitative method utilized a semi-structured interview with the seven key informants of Faculty of Tourism and Hotel Management, Maharakham University.

The findings are as follows: Most tourism and hotel students highly rated the importance of producing tourism and hotel students in the following important factors of faculties and qualifications, curriculum and lesson plan management, and students' satisfactory characteristics on professionalism, and text books, teaching materials, equipment and facilities respectively. Simultaneously, those students considered they possess high readiness in producing students-relatives to the Mutual Recognition Arrangement on Tourism Services in ASEAN Economic Community and the importance of producing tourism and hotel students positively relates to the readiness of producing tourism students. The findings indicated that the students' satisfactory characteristics on professionalism was found to be the most powerful factor affecting the determined variable while curriculum and lesson plan management was the second explanatory important factor that has an effect on the determined variable. The rest of the two factors (faculties and their qualifications and text books, teaching materials, equipment and facilities) have no direct impact on the determined variable.

Keywords : ASEAN; Economic, Mutual Recognition Arrangement, Producing, Tourism Services.

บทนำ

ปัจจุบันความสำคัญและความพร้อมในการผลิตนิสิตสาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนนั้นเกิดขึ้นจากการที่ประชาคมอาเซียนมีแนวคิดแผนปฏิบัติการปฏิญญาและยุทธศาสตร์กับความท้าทายใหม่และสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งในด้านของสังคมเศรษฐกิจและการเมือง ดังนั้นประชาคมอาเซียนจึงต้องปรับตัวเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ทั้งในปัจจุบันและในอนาคตที่จะเกิดขึ้นซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในหลายๆ ด้าน (กรมอาเซียน, 2556)ซึ่งเป้าหมายที่สำคัญของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจึงมุ่งเน้นเพื่อส่งเสริมอาเซียนให้เป็นตลาดและฐานผลิตเดียวกันซึ่งจะทำให้อาเซียนมีความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้นโดยมี 5 องค์ประกอบหลักคือ 1) การเคลื่อนย้ายสินค้าเสรี 2) การเคลื่อนย้ายบริการเสรี 3) การเคลื่อนย้ายการลงทุนเสรี 4) การเคลื่อนย้ายเงินทุนเสรีขึ้นและ 5) การเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีซึ่งโดยทั้งนี้กลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนนั้นได้มีนโยบายในการกำหนดข้อตกลงการยอมรับร่วมในสาขาบริการหรือที่เรียกว่า(Mutual Recognition Arrangements: MRA) ซึ่งเป็นพัฒนาการล่าสุดของความร่วมมือด้านการค้าบริการของประเทศกลุ่มอาเซียนว่าด้วยการที่ผู้ให้บริการได้รับการรับรองคุณสมบัติวิชาชีพจากหน่วยงานที่มีอำนาจในประเทศของตนและหน่วยงานที่มีอำนาจในประเทศกลุ่มอาเซียนอื่นๆ ซึ่งจะช่วยอำนวยความสะดวกการเคลื่อนย้ายผู้ให้บริการสาขาวิชาชีพในสาขาบริการของอาเซียนและเรื่องข้อตกลงยอมรับร่วมคุณสมบัตินี้วิชาชีพอาเซียนในการแสวงหาจุดยอมรับร่วมกันระหว่างกลุ่มสมาชิกอาเซียนเรื่องคุณสมบัติของผู้ทำงานในกลุ่มวิชาชีพบริการซึ่ง ได้แก่ สาขาวิศวกรรม สาขาพยาบาล สาขาสถาปัตยกรรม สาขาสำรวจ สาขาแพทย์ สาขาทันตแพทย์ สาขาบัญชี และสาขาการท่องเที่ยว เพื่อช่วยให้นักวิชาชีพบริการสามารถเคลื่อนย้ายไปทำงานในกลุ่มประเทศอาเซียนได้สะดวกมากยิ่งขึ้น เช่น การกำหนดคุณสมบัติผู้ฝึกการศึกษาและประสบการณ์การทำงานของแรงงานวิชาชีพ

ที่จะเข้าไปทำงาน (กองวิจัยตลาดแรงงาน กระทรวงแรงงาน, 2553)

ความสำคัญและความพร้อมในการผลิตนิสิตสาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่สถาบันศึกษาโดยเฉพาะระดับอุดมศึกษาควรมีการเตรียมความพร้อมซึ่งการศึกษาจะมีบทบาทสำคัญในการสร้างประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและเป็นกลไกในการปลูกฝังค่านิยมแนวความคิดความเข้าใจกันระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนให้เป็นรากฐานสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจเพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียนในการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการอุดมศึกษาในปี พ.ศ. 2558 ซึ่งส่งผลให้บัณฑิตในอนาคตมีคุณภาพระดับสากลและนำประเทศให้มีความสามารถในการแข่งขันได้โดยความร่วมมือกับประเทศสมาชิกอาเซียนในการเคลื่อนย้ายแรงงานวิชาชีพไปยังต่างประเทศรวมทั้งเป็นการส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนตลอดจนสามารถพัฒนาสถาบันศึกษาระดับอุดมศึกษาเพื่อเป็นกรอบมาตรฐานให้กับสถาบันศึกษาระดับอุดมศึกษาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนอย่างน้อยใน 5 ด้านนั้นคือ 1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 2) ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2553)

ความสำคัญของปัจจัยความพร้อมในการผลิตนิสิตสาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรมรวมถึงผลของความพร้อมในการผลิตนิสิตสาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนนั้นเป็นองค์ประกอบสำคัญหลักที่จะสามารถบอกให้สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาทราบถึงความสัมพันธ์ในเรื่องการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ ได้ชัดเจนยิ่งขึ้นและยังเป็นประโยชน์ให้กับสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาได้

ทราบถึงปัจจัยความพร้อมในการผลิตนิตสาขาวการท่องเที่ยวและการโรงแรมที่จะเป็นแรงงานวิชาชีพให้สอดคล้องกับสาขาวิชาชีพการบริการท่องเที่ยวของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งมีปัจจัยหลักประกอบไปด้วย 4 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับการเป็นแรงงานมีทักษะของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน 2) ปัจจัยด้านบุคลากรและคุณวุฒิ นั่นคือบุคลากรมีทักษะในด้านการให้การฝึกอบรมในสาขาวิชาชีพการบริการท่องเที่ยวเฉพาะทางตามกรอบสาขาวิชาชีพการบริการท่องเที่ยวของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและสมรรถนะในการทำวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ และการต่อองค์ความรู้เพื่อนำไปสู่การพัฒนา 3) ปัจจัยด้านหนังสือเอกสารประกอบการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอนมีคุณภาพเหมาะสมและเพียงพอ 4) ปัจจัยด้านนิตในเรื่องของความรู้ความสามารถของนิตในวิชาชีพบริการท่องเที่ยวด้านทักษะฝีมือแรงงาน ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมและด้านมนุษยสัมพันธ์ที่สำคัญในด้านของความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารเพื่อที่เป็นส่วนหนึ่งของการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและเป็นแรงงานวิชาชีพการบริการมีทักษะ (เอมอร ดิสปัญญา, 2556: 1-5)

จากความสำคัญและปัจจัยของความพร้อมในการผลิตบัณฑิตเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนดังที่ได้กล่าวมาทำให้ประเทศต่างๆ ต้องมีการปรับตัวเพื่อรองรับกับการเปิดการค้าเสรีโดยเฉพาะประเทศไทยในฐานะที่เป็นสมาชิกหนึ่งในกลุ่มอาเซียนก็ต้องมีการปรับตัวเช่นเดียวกันเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับแรงงานมีทักษะฝีมือของประเทศไทยให้สามารถแข่งขันได้ในตลาดแรงงานของอาเซียนซึ่งในปัจจุบันสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาถือว่ามีส่วนสำคัญที่จะเป็นสถาบันหลักในด้านของการผลิตนิตที่จะเป็นแรงงานมีทักษะฝีมือ

เข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเรื่องการเตรียมความพร้อมในการผลิตนิตสาขาวการท่องเที่ยวตามกรอบสาขาวิชาชีพการบริการท่องเที่ยวถือว่าเป็นเหตุผลที่สำคัญที่สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาทุกแห่งควรที่จะมีความตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องของความพร้อมของสถานศึกษาในการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเป็นพิเศษโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านของกลุ่มสาขาวิชาชีพการบริการท่องเที่ยว (พินิ ตรีตะพานกุล, 2554 : 47)

จากเหตุผลที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่องความสำคัญและความพร้อมในการผลิตนิตสาขาวการท่องเที่ยวและการโรงแรมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ด้วยสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาควรตระหนักถึงบทบาทความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนเพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการ และสอดคล้องในการพัฒนาสมรรถนะของแรงงานวิชาชีพที่จะเป็นบุคลากรของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 พื้นที่ศึกษาโดยเลือกศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคามด้วยเหตุผลลักษณะภูมิศาสตร์ของจังหวัดมหาสารคามเป็นจุดเส้นทางการคมนาคมขนส่งไปยังจังหวัดต่างๆ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือและยังสามารถเดินทางผ่านไปสู่ชายแดนของประเทศในภูมิภาคอาเซียนได้ถึง 2 ประเทศ คือ ประเทศลาวและกัมพูชาและในด้านการศึกษาในจังหวัดมหาสารคามเป็นศูนย์กลางการศึกษาซึ่งคณะกรรมการท่องเที่ยวและโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม นั้นเป็นสถานศึกษาขนาดใหญ่ที่มีความโดดเด่นด้านคุณภาพการเรียนการสอนในหลักสูตรสาขาวการท่องเที่ยวและโรงแรมและยังสามารถผลิตแรงงานวิชาชีพในสาขาวการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพออกสู่ตลาดแรงงานได้เป็นจำนวนมาก โดยการศึกษาจะมุ่งเน้นศึกษาถึงองค์ประกอบของปัจจัยความพร้อมระดับความสำคัญของปัจจัยความพร้อม ผลของความพร้อมในการผลิตนิตสาขาวการท่องเที่ยวและการโรงแรม โดยผลการศึกษาจะเป็นข้อมูลสำหรับผู้ส่วน

เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างาน
หลักสูตร อาจารย์และบุคลากรและเพื่อเป็นประโยชน์
ข้อมูลเสนอแนะแนวทางการเตรียมความพร้อมก่อน
เข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนให้กับสถานศึกษา
ระดับอุดมศึกษาดำเนินหลักสูตรการเรียนการสอนให้
สอดคล้องกับสาขาวิชาชีพการบริการท่องเที่ยวในการ
เข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัจจัยความสำคัญและความพร้อมของการผลิตนิตินิตสาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
2. เพื่อเปรียบเทียบความสำคัญและความพร้อมของการผลิตนิตินิตสาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนตามความคิดเห็นของนิสิตที่มีเพศและชั้นปีต่างกัน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความสำคัญของการผลิตนิตินิตกับความพร้อมในการผลิตนิตินิตสาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
4. เพื่อเสนอแนะแนวทางการเตรียมความพร้อมให้กับสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในด้านจัดหลักสูตรการเรียนการสอนในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

วิธีการศึกษา

การวิจัยนี้ใช้วิธีการศึกษาแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างการศึกษาเชิงปริมาณ (แบบสอบถาม) และเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ (การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาด้านเชิงปริมาณ ได้แก่ นิตินิตสาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรม ชั้นปีที่ 3 และ 4 ชั้นปีละ 200 คน รวมทั้งสิ้น 400 คน ด้านเชิงคุณภาพเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกทำการ

สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ได้แก่ผู้เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาด้านการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 7 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งได้สร้างตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดของการวิจัยประกอบด้วย 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลของนิสิตประกอบด้วย เพศ ชั้นปี เกรดเฉลี่ยสะสม สาขาวิชา

ตอนที่ 2 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเรื่องประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจำนวน 11 ข้อ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญในการผลิตนิตินิตสาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจำนวน 25 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ประกอบด้วยปัจจัยการผลิตนิตินิตสาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งดัดแปลงมาจาก เอเมอร์ ดิสปัญญา (2556) และกรอบแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนิสิตซึ่งดัดแปลงมาจาก วันทกาญจน์ สีมารุทธิ์และสุวิชา ศรีถาน (2553)

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมในการผลิตนิตินิตสาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 25 ข้อโดยเนื้อหาเกี่ยวกับความพร้อมในการผลิตนิตินิตสาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งดัดแปลงมาจากงานวิจัยของ เอเมอร์ ดิสปัญญา (2556) และกรอบแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนิสิตซึ่งดัดแปลงมาจากงานวิจัยของ วันทกาญจน์ สีมารุทธิ์และสุวิชา ศรีถาน (2553)

โดยนอกจากแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือหลักในการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์

แบบกึ่งโครงสร้างมาสนับสนุนหรืออธิบายผลของการวิจัยเพื่อเพิ่มเติมในเชิงลึกให้กับผลของการวิจัยเชิงปริมาณที่ไม่สามารถจะอธิบายได้ด้วยค่าทางสถิติเพียงอย่างเดียวซึ่งจะทำให้เกิดความชัดเจนในคำตอบที่ได้มาและอีกเหตุผลหนึ่งเพื่อนำมาสนับสนุนและอธิบายเชิงลึกเกี่ยวกับปัจจัยที่ต้องศึกษาจึงทำให้การศึกษาในครั้งนี้มีความสมคูลมากยิ่งขึ้นในประเด็นที่ต้องการศึกษา (Creswell, 2009)

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดทำแบบสอบถามตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยศึกษาแนวทฤษฎีตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำคัญและความพร้อมในการผลิตนิสิตสาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อให้ได้แบบสอบถามที่มีรายละเอียดครอบคลุมถึงจุดมุ่งหมายและสมมุติฐานของการวิจัยครั้งนี้แล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาการที่เกี่ยวข้องเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหาของงานวิจัยซึ่งผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่

1) รศ.ดร.ไพฑูริย์ สุขศรีงาม คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2) ว่าที่ร้อยตรี ดร.อำนาจ ต้นพานิชย์ คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

3) ผศ.ธเนศ ศรีสถิตย์ คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลวิจัยเชิงปริมาณโดยนับตั้งแต่ภาคเรียนที่ 1/2555 ถึง 2/2556 จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้รับไปตรวจสอบความน่าเชื่อถือพร้อมทำการตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น (Data Screening) ก่อนการวิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยได้ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามทั้งฉบับด้วยการหาค่าความเที่ยง (Reliability) ด้วยค่า Alpha ตามวิธีของCronbachและค่าความสอดคล้องภายในแบบสอบถามรายข้อ

(Item-Total Correlation) ดังนี้

การหาค่าความเที่ยง (Reliability) ด้วยค่า Alpha ตามวิธีของCronbach

แบบสอบถามส่วนที่ 3เกี่ยวกับความสำคัญของการผลิตนิสิตได้ค่า Alpha = 0.962 ซึ่งมากกว่า 0.7 จึงมีความเหมาะสมในการใช้วิเคราะห์ข้อมูลต่อไป (Ryan, 1995)

แบบสอบถามส่วนที่ 4เกี่ยวกับความพร้อมของนิสิตได้ค่า Alpha = 0.962 ซึ่งมากกว่า0.7จึงมีความเหมาะสมในการนำไปใช้วิเคราะห์ข้อมูลต่อไป (Ryan, 1995)

การหาค่าความสอดคล้องรายข้อของคำถามด้วยวิธี (Item-Total Correlation)

แบบสอบถามส่วนที่ 3เกี่ยวกับความสำคัญของการผลิตนิสิตได้ค่า Item-Total Correlation ระหว่าง 0.573-0.800 ซึ่งมีค่าเกิน 0.4 จึงมีความเหมาะสมในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป (Ryan, 1995)

แบบสอบถามส่วนที่ 4 เกี่ยวกับความพร้อมของการผลิตนิสิตได้ค่า Item-Total Correlation ระหว่าง 0.360-0.765 ซึ่งมีหนึ่งรายข้อคำถามคือคุณภาพอันพึงประสงค์ของนิสิตการท่องเที่ยวในด้านความพร้อมของการทำงานในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ค่าความสอดคล้องรายข้อ=0.360)ที่มีค่าความสอดคล้องรายข้อคำถามต่ำกว่า 0.4 แต่ผู้วิจัยพิจารณาและเห็นว่ารายข้อคำถามมีความสำคัญเชิงทฤษฎีจึงไม่ตัดออกจากการวิเคราะห์ข้อมูล

การดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล หลังจากการเก็บข้อมูลนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามที่วัดทัศนคติและประเมินผลตามเรื่องของการวิจัย ขั้นตอนลำดับต่อมาแบบสัมภาษณ์ที่ได้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างและการถอดจากเทปบันทึกเสียงมาจัดหมวดหมู่และเรียบเรียงตามประเด็นที่ได้กำหนดไว้จากการสัมภาษณ์และการตีความจากข้อมูลที่เก็บนำมาวิเคราะห์ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
นิสิตในระดับชั้นปี 3-4 สาขาการท่องเที่ยวและการ
โรงแรม คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยผู้วิจัยใช้วิธีการประมวล
ผลทางหลักสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)
และนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์หาค่าทาง
สถิติ ได้แก่ การหาค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ
(Percentage)

2. ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับความ
สำคัญของการผลิตนิตสาร สาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรม
ในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ตอนที่ 4 โดย
ใช้วิธีการประเมินผลทางหลักสถิติเชิงพรรณนา (De-
scriptive Statistics) นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่า
ทางสถิติประกอบด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน (Standard Deviation) โดยนำเสนอข้อมูล
ในรูปแบบตารางควบคู่กับการบรรยายและการสรุป
ผลการวิจัย ซึ่งได้กำหนดการให้คะแนนคำตอบ
แบบสอบถาม ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2543 :
99-100)

มากที่สุด	กำหนดให้ 5 คะแนน
มาก	กำหนดให้ 4 คะแนน
ปานกลาง	กำหนดให้ 3 คะแนน
น้อย	กำหนดให้ 2 คะแนน
น้อยที่สุด	กำหนดให้ 1 คะแนน

จากนั้นในขั้นตอนต่อไปคือการนำคะแนน
ที่ได้ไปหาค่าเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์ในการแปลความ
หมาย ค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2543 : 99-100)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00	หมายถึง ระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50	หมายถึง ระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50	หมายถึง ระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50	หมายถึง ระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50	หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

3. นำคะแนนที่ได้ทำการทดสอบ
ข้อตกลงเบื้องต้นวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณ

(MANOVA) ในเรื่อง Homogeneity of Variance,
Covariance Matrices แล้วพบว่าข้อมูลสอดคล้อง
กับข้อตกลงเบื้องต้นทุกประการ นำคะแนนที่ผ่านการ
ตรวจสอบเป็นฉบับแล้วไปทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1-2
โดยใช้ F-test (One-way MANOVA และ One-way
ANOVA)

4. นำข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญของ
การผลิตนิตสารไปทดสอบความสัมพันธ์กับข้อมูลความ
พร้อมของการผลิตนิตสารสาขาการท่องเที่ยวและการ
โรงแรมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนโดย
ใช้การวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณเพื่อทดสอบ
สมมติฐานข้อที่ 3

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้ใน
การวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมซึ่งได้จากแบบสอบถาม
โดยสามารถแบ่งรายละเอียดการคำนวณด้วยค่าทาง
สถิติ ดังต่อไปนี้ สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ(Per-
centage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
(Standard Deviation) สถิติที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพ
เครื่องมือ ได้แก่ การหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ
ในแต่ละด้านใช้ Item-total Correlation การหาค่า
ความเชื่อมั่นใช้ α - Coefficient ของCronbachและ
สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ Independent T
Test, F - test (One-way MANOVA และ One-
way ANOVA) Multiple Correlation Analysis
ของ Pearson สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิง
คุณภาพจะใช้เทคนิคการวิเคราะห์ด้วยวิธีการ
ถอดรหัส (Coding) และวิธีการจับประเด็นที่
สอดคล้องกัน Pattern Matching (Yin, 1994) เพื่อ
นำมาอธิบายหรือสนับสนุนการสรุปผลของการวิจัย
ให้มีความสมบูรณ์ขึ้น ดังนั้นการใช้การวิจัยเชิง
คุณภาพโดยได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เป็นเพียงส่วน
ประกอบหนึ่งเท่านั้นของการวิจัยเชิงปริมาณที่เป็น
วิธีการวิจัยหลักของการวิจัยในครั้งนี้

ผลการศึกษา

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงร้อยละ 73.00 เพศชาย ร้อยละ 27.00 โดยชั้นปี 3 และ 4 มีนิสิตจำนวนเท่ากัน ร้อยละ 50.00 นิสิตส่วนใหญ่มีเกรดเฉลี่ยสะสม (2.51-3.00) คิดเป็นร้อยละ 41.20 ซึ่งเป็นนิสิตสาขาการท่องเที่ยวร้อยละ 89.00 และสาขาการโรงแรม ร้อยละ 11.00

2. นิสิตมีความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนร้อยละ 88.50 มีความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนร้อยละ 83.80 เข้าใจเรื่องข้อตกลงยอมรับร่วมกันของการกำหนดคุณสมบัติของนักวิชาชีพบริการท่องเที่ยวหรือที่เรียกว่า (Mutual Recognition Arrangements: MRA) คิดเป็นร้อยละ 42.50 ด้านภาษานั้น นิสิตมีความคิดว่าภาษาจีนมีความสำคัญรองจากภาษาอังกฤษ คิดเป็น ร้อยละ 77.5 และ นิสิตร้อยละ 81.20 มีความสนใจที่จะไปทำงานในกลุ่มประเทศประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน แต่พบว่า มีเพียง นิสิตร้อยละ 28.50 เท่านั้นที่มีความคิดเห็นว่ามีความพร้อมและความสามารถที่จะไปทำงานในกลุ่มประเทศสมาชิกของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้

3. นิสิตมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการผลิตนิตินิตสาขาวิชาชีพบริการท่องเที่ยวในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในเรื่องความสำคัญอยู่ในระดับสำคัญมาก ($\bar{X} = 3.90 - 3.97$) โดยมีปัจจัยรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านบุคลากรและคุณวุฒิ ($\bar{X} = 3.97$)

4. นิสิตมีความเห็นว่ามีความพร้อมในการผลิตนิตินิตสาขาวิชาชีพบริการท่องเที่ยวในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนโดยรวมและเป็นรายด้านทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57 - 3.84$) โดยปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยความพร้อมมากที่สุด คือ ความพร้อมในด้านบุคลากรและคุณวุฒิ ($\bar{X} = 3.84$)

5. นิสิตที่มีเพศต่างกัน ให้ความสำคัญในการผลิตนิตินิตโดยรวมและความพร้อมของการผลิตนิตินิตโดยรวมของสาขาวิชาชีพบริการท่องเที่ยวในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนไม่แตกต่างกัน ($p = .134$) โดยมีขนาดอิทธิพลของตัวแปรเพศที่มีผลต่อความสำคัญของการผลิตนิตินิตโดยรวมและความพร้อมของการผลิตนิตินิตโดยรวม 1.0 เปอร์เซนต์

6. นิสิตจำแนกตามเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นถึงความสำคัญของการผลิตนิตินิตสาขาวิชาชีพบริการท่องเที่ยวในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมีความสำคัญอยู่ในระดับมากทั้ง 4 รายด้าน โดยนิตินิตให้ความสำคัญในการผลิตนิตินิตทั้ง 4 รายด้านไม่แตกต่างกัน ($p \geq .129$) โดยมีขนาดอิทธิพลของตัวแปรเพศที่มีผลต่อความสำคัญของการผลิตนิตินิตสาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน 0.3 %

7. นิสิตจำแนกตามเพศเห็นว่ามีหลักสูตรความพร้อมในการผลิตนิตินิตสอดคล้องกับวิชาชีพบริการท่องเที่ยวของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.48 - 3.86$) โดยนิตินิตที่มีเพศต่างกันมีความพร้อมของการผลิตนิตินิตเป็นรายด้าน 1 ด้านแตกต่างกัน คือ ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนิตินิต ($p < .037$) โดยนิตินิตเพศหญิงมีความเห็นว่ามีความพร้อมของการผลิตนิตินิตสาขาวิชาชีพบริการท่องเที่ยวมากกว่านิตินิตเพศชาย แต่นิสิตที่มีเพศต่างกันมีความพร้อมของการผลิตนิตินิตอีก 3 ด้านที่เหลือแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ และเมื่อพิจารณาค่าขนาดอิทธิพลของตัวแปรเพศที่มีต่อความพร้อมของการผลิตนิตินิตสาขาวิชาชีพบริการท่องเที่ยวพบว่า เพศมีผลต่อความพร้อมของการผลิตนิตินิตสาขาวิชาชีพบริการท่องเที่ยว 0.3 เปอร์เซนต์

8. นิสิตสาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรมที่มีชั้นปีต่างกันเห็นถึงความสำคัญของการผลิตนิตินิตโดยรวมและหรือความพร้อมของการผลิตนิตินิตโดยรวมสาขาวิชาชีพบริการท่องเที่ยวในการเข้าสู่

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีขนาดอิทธิพลของตัวแปรชั้นปีที่มีผลต่อความสำคัญของการผลิตนิตินิตโดยรวมและความพร้อมของนิตินิตโดยรวมสาขาวิชาชีพบริการท่องเที่ยวในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน 3.4 เปอร์เซนต์ ซึ่งที่เหลือเป็นปัจจัยอื่นและเมื่อพิจารณาผลทดสอบ Univariate Tests พบว่านิตินิตสาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญและความพร้อมในการผลิตนิตินิตแตกต่างกัน ($p < .001$) โดยนิตินิตชั้นปีที่ 4 ให้ความสำคัญของปัจจัยการผลิตนิตินิตและความพร้อมของการผลิตนิตินิตมากกว่านิตินิตชั้นปีที่ 3 ด้วยเหตุผลที่ว่านิตินิตชั้นปีที่ 4 นั้นได้ผ่านกระบวนการเรียนรู้ในแต่ละภาคการศึกษาและได้มีประสบการณ์ในการเรียนรู้มากกว่าพอควรจึงทำให้มีมุมมองความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญและความพร้อมในการผลิตนิตินิตมากกว่าชั้นปีที่ 3 ส่วนเพศของนิตินิตสาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรมที่แตกต่างกันไม่มีผลที่แตกต่างกันทั้งต่อความสำคัญของการผลิตนิตินิตและความพร้อมของการผลิตนิตินิตสาขาวิชาชีพบริการการท่องเที่ยวในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

9. นิตินิตจำแนกตามชั้นปีมีความคิดเห็นว่าคุณค่าความสำคัญของการผลิตนิตินิตสาขาวิชาชีพบริการท่องเที่ยวในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมีความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน ($X=3.81-3.99$) โดย

นิตินิตที่มีชั้นปีต่างกันให้ความสำคัญในการผลิตนิตินิตสาขาวิชาชีพบริการท่องเที่ยวของอาเซียน 3 ด้าน แตกต่างกัน ($p < .008$) คือ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านหนังสือ เอกสารประกอบการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอนและด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนิตินิต ส่วนอีก 1 ด้าน คือ ด้านบุคลากรและคุณวุฒิไม่มีความแตกต่าง ($p = .382$) โดยมีขนาดอิทธิพลของตัวแปรชั้นปีที่มีผลต่อความสำคัญของการผลิตนิตินิตสาขาวิชาชีพบริการท่องเที่ยวในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน 2.5 %

10. นิตินิตจำแนกตามชั้นปีมีความคิดเห็นว่าคุณค่าความพร้อมผลิตนิตินิตสาขาวิชาชีพบริการท่องเที่ยวในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนซึ่งมีความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน โดยนิตินิตให้ความสำคัญว่าความพร้อมของการผลิตนิตินิตสาขาวิชาชีพบริการท่องเที่ยวของอาเซียนมี 3 ด้านแตกต่างกัน ($p < .001$) คือ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านหนังสือ เอกสารประกอบการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน และด้านบุคลากรและคุณวุฒิ ส่วนอีก 1 ด้าน คือด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนิตินิตไม่มีความแตกต่าง ($p = .286$) โดยมีขนาดอิทธิพลของตัวแปรชั้นปีที่มีผลต่อความพร้อมของการผลิตนิตินิตสาขาวิชาชีพบริการท่องเที่ยวในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน 2.2 %

ตารางที่ 1 การทดสอบความสำคัญของการผลิตนิตินิตโดยรวมและความพร้อมของการผลิตนิตินิตโดยรวมในสาขาวิชาชีพบริการท่องเที่ยวในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนตามความคิดเห็นของนิตินิตที่มีเพศต่างกัน (One-way MANOVA)

สถิติทดสอบ	2 ตัวแปรตาม	F	Hypothesis df	Error df	P	Partial Eta Squared
Pillai's Trace	2 ตัวแปร	2.022	2.00	397	.134	.010
Wilks' Lambda	2 ตัวแปร	2.022	2.00	397	.134	.010
Hotelling's Trace	2 ตัวแปร	2.022	2.00	397	.134	.010
Roy's Largest Root	2 ตัวแปร	2.022	2.00	397	.134	.010

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความสำคัญของการผลิตนิตสาขาวิชาชีพการบริการท่องเที่ยวในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่มีเพศต่างกัน (Independent T Test)

ปัจจัยความสำคัญของการผลิตนิตสาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	ชาย		หญิง		t	P	Eta Squared
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD			
1. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	3.97 ¹	.488	3.88 ¹	.535	1.521	.129	F=1.368 Sig=.243 Eta=.003
2. ด้านบุคลากรและคุณวุฒิ	3.98 ¹	.564	3.97 ¹	.393	.054	.957	
3. ด้านหนังสือ/เอกสารประกอบการสอน/สิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน	3.96 ¹	.652	3.88 ¹	.484	1.413	.158	
4. ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนิต	3.92 ¹	.449	3.89 ¹	.390	.793	.428	

1 หมายถึง ระดับมาก ($\bar{x}$ =3.51-4.50) * มีนัยสำคัญที่ระดับ $p < .05$

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบความพร้อมของการผลิตนิตสาขาวิชาชีพการบริการท่องเที่ยวในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่มีเพศต่างกัน (Independent T Test)

ความพร้อมของการผลิตนิตสาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	ชาย		หญิง		t	P	Eta Squared
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD			
1. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	3.67 ¹	1.101	3.68 ¹	.606	-0.35	.972	F=1.104 Sig=.294 Eta=.003
2. ด้านบุคลากรและคุณวุฒิ	3.79 ¹	.586	3.86 ¹	.530	-1.185	.237	
3. ด้านหนังสือ/เอกสารประกอบการสอน/สิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน	3.69 ¹	.618	3.73 ¹	.577	-0.587	.557	
4. ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนิต	3.48	.570	3.61 ¹	.572	-2.098	.037*	

1 หมายถึง ระดับมาก ($\bar{x}$ =3.51-4.50) * มีนัยสำคัญที่ระดับ $p < .05$

ตารางที่ 4 การทดสอบความสำคัญของการผลิตนิตโดยรวมและความพร้อมของการผลิตนิตโดยรวมสาขาวิชาชีพการบริการท่องเที่ยวในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนตามความคิดเห็นของนิตที่มี ชั้นปีต่างกัน (One-way MANOVA)

Multivariate Tests						
สถิติทดสอบ	2ตัวแปรตาม	F	Hypothesis df	Error df	P	Partial Eta Squared
Pillai's Trace	2ตัวแปร	7.016	2.00	397	.001	.034
Wilks' Lambda	2ตัวแปร	7.016	2.00	397	.001	.034
Hotelling's Trace	2ตัวแปร	7.016	2.00	397	.001	.034
Roy's Largest Root	2ตัวแปร	7.016	2.00	397	.001	.034

Univariate Tests						
ตัวแปร		SS	df	MS	F	P
ความสำคัญของการผลิตนิต ^๓	Contrast	1.669	1	1.669	10.354	.001*
	Error	64.153	398	.161		
ความพร้อมของการผลิตนิต ^๓	Contrast	2.440	1	2.440	8.919	.003*
	Error	108.902	398	.398		

*มีนัยสำคัญของ $\alpha = .025$

ตารางที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างความสำคัญของปัจจัยการผลิตนิติตกับความพร้อมในการผลิตนิติตสาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน(Correlation Matrices)

ตัวแปร	Y	X1	X2	X3	X4
Y	1.000	.340 (Sig.=.000)	.319 (Sig.=.000)	.303 (Sig.=.000)	.358 (Sig.=.000)
X1		1.000	.537	.661	.532
X2			1.000	.672	.669
X3				1.000	.690
X4					1.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

X1 = ปัจจัยด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

X2 = ปัจจัยด้านบุคลากรและคุณวุฒิ

X3 = ปัจจัยด้านหนังสือ เอกสารประกอบการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน

X4 = ปัจจัยด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนิติต

Y = ความพร้อมในการผลิตนิติตสาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ

ตัวแปรต้น (ความสำคัญของการผลิตนิติตฯ)	ตัวแปร (ความพร้อมของการผลิตนิติตฯ)					Collinearity Statistics	
	B	SE.B	Beta	t	p	Tolerance	VIF
Constant	1.636	.244	-	6.713	.000	-	-
ปัจจัยด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนิติต	.320	0.71	.247	4.544	.000	.717	1.395
ปัจจัยด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	.210	0.55	.209	3.841	.000	.717	1.395

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, F=83.322, Adjusted R Square (AdjR2) =.515

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยมีประเด็นที่จะอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลลัพธ์ที่ได้จากการประเมินปัจจัยความสำคัญและความพร้อมในการผลิตนิติตสาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่มุ่งเน้นการศึกษาไปที่ปัจจัยสำคัญใน 4 ด้านของการวิจัย คือ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านบุคลากรและคุณวุฒิ ด้านหนังสือเอกสาร

ประกอบการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอนและด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนิติตสาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรมที่จะสามารถทำให้เกิดผลสำเร็จมีประสิทธิภาพได้จริงกับตัวนิติตและสถานศึกษาที่มีหน้าที่โดยตรงในการเตรียมความพร้อมในการผลิตนิติตให้มีความรู้ความสามารถและทักษะวิชาชีพที่สอดคล้องกับสาขาวิชาชีพการบริการท่องเที่ยวในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจาก

ประเด็นการวิจัยในครั้งนี้ที่มุ่งเน้นการศึกษาไปที่ปัจจัยสำคัญใน 4 ด้านดังกล่าวจึงถือเป็นองค์ความรู้ใหม่ซึ่งจะทำให้บัณฑิตสาขาและบุคลากรด้านการให้การศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและการโรงแรมรวมถึงสถานศึกษาที่มีหน้าที่ในการผลิตบัณฑิตได้รับทราบจุดด้อยจุดเด่นที่จะเชื่อมโยงการนำผลวิจัยไปประยุกต์ใช้ในหน่วยงานสถานศึกษาเพื่อพัฒนาปรับปรุงและการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพการบริการท่องเที่ยวให้นักศึกษาไทยให้มีขีดความสามารถและสอดคล้องกับกรอบข้อตกลงยอมรับร่วมกันในสาขาอาชีพบริการเพื่อให้สามารถแข่งขันได้ในระดับสากลต่อไป (กระทรวงแรงงาน, 2553)

2. จากการศึกษาเปรียบเทียบความสำคัญของปัจจัยในการผลิตบัณฑิตและความพร้อมในการผลิตบัณฑิตสาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนตามความคิดเห็นของนิสิตสาขาที่มีเพศและชั้นปีต่างกัน พบว่าโดยทั่วไปปัจจัยความสำคัญของการผลิตบัณฑิตและความพร้อมของการผลิตบัณฑิตโดยรวมตามความเห็นของนิสิตที่มีเพศต่างกัน ไม่มีความเห็นแตกต่างกันทั้ง 2 ปัจจัยที่เกี่ยวกับความสำคัญและความพร้อมของการผลิตบัณฑิตโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นเพียงปัจจัยรายด้าน คือคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพียงปัจจัยเดียวเท่านั้นที่นิสิตที่มีเพศต่างกันมีความเห็นแตกต่างกันในเรื่องของความพร้อมของตัวนิสิตในการที่จะเป็นแรงงานมีทักษะฝีมือของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและที่สำคัญนิสิตที่มีชั้นปีต่างกันมีความเห็นแตกต่างกันในทั้งสองปัจจัยความสำคัญและความพร้อมของการผลิตบัณฑิตโดยรวม 3 รายด้าน โดยที่นิสิตสาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรมชั้นปีที่ 4 ให้ความสำคัญและมีความพร้อมในทุกปัจจัยดังกล่าวมากกว่านิสิตชั้นปีที่ 3 ซึ่งผลการวิจัยที่ได้รับจากประเด็นนี้ชี้ให้เห็นข้อเท็จจริงหนึ่งได้ว่านิสิตที่เรียนระดับชั้นต่างกันมีความคิดต่อความสำคัญของการผลิตบัณฑิตและความพร้อมในการผลิตบัณฑิตสาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด หมายความว่าระยะเวลาและจำนวนปีที่นิสิตได้รับการ

ฝึกอบรมและได้รับการเรียนรู้ในสาขาวิชาชีพบริการท่องเที่ยวของตัวนิสิตเองมากขึ้นเท่าไรก็ย่อมส่งผลต่อความคิดเห็นต่อความสำคัญและความพร้อมของนิสิตผู้นั้นให้สอดคล้องกับกรอบสาขาวิชาชีพบริการท่องเที่ยวในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมากขึ้นเท่านั้น ซึ่งผลการวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของนิสิตสาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรมที่มีระดับชั้นเรียนต่างกันที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของการผลิตบัณฑิตดังกล่าวนี้ ช่วยสรุปและยืนยันข้อเสนอแนะถึงความสำคัญของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมของแรงงานใหม่ไทยที่จะเป็นแรงงานมีทักษะฝีมือในสาขาอาชีพบริการตามยุทธศาสตร์อุดมศึกษาไทยในการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 ในเรื่องของยุทธศาสตร์ที่ 2 ความเข้มแข็งของสถาบันศึกษาเพื่อการพัฒนาประชาคมอาเซียนได้แก่ เรื่องการพัฒนาอาจารย์ให้มีสมรรถนะสากล เรื่องการส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับอาเซียนในสถาบันอุดมศึกษา เรื่องการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนให้มีคุณภาพระดับสากลเรื่องการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้มีคุณภาพระดับสากลและสร้างบัณฑิตที่มีคุณภาพอันพึงประสงค์ของตลาดแรงงานอาเซียนเรื่องการพัฒนาวิชาการและการวิจัยสู่ความเป็นเลิศ และเรื่องการพัฒนาาระบบอุดมศึกษาแห่งอาเซียน (สำนักยุทธศาสตร์อุดมศึกษาต่างประเทศ, 2554 ; เอมอร ดิสปัญญา, 2556 ; วันทกกาญจน์ สีมารุทธิ์และสุวิชา ศรีถน, 2553 ; กรมอาเซียน, 2556 ; คณบดีคณะกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรม ; รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิจัย; รองฝ่ายพัฒนานิสิตและอาคารสถานที่ ; และนักวิชาการหลักสูตรคณะกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรม, 2556 ; สัมภาษณ์)

3. ผลการวิจัยสุดท้ายเกี่ยวกับความสำคัญของปัจจัยในการผลิตบัณฑิตที่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการผลิตบัณฑิตสาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรมของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนการวิจัยนี้พบว่าปัจจัยความสำคัญของการผลิตบัณฑิตมีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อความพร้อมในการผลิตบัณฑิตในการเข้าสู่ประชาคม

เศรษฐกิจอาเซียนโดยที่ปัจจัยด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนิสิตมีอิทธิพลต่อความพร้อมในการผลิต นิสิตตามกรอบสาขาวิชาชีพการบริการท่องเที่ยวในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมากที่สุดรองลงมาคือ ปัจจัยด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนส่วน ปัจจัยด้านบุคลากรและคุณวุฒิ และด้านหนังสือเอกสาร ประกอบการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวกในการ เรียนการสอนแม้ว่าจะไม่มีอิทธิพลต่อความพร้อมในการ ผลิตนิสิต แต่ก็ยังคงมีความสัมพันธ์กับความพร้อมของ การผลิตนิสิตสาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรมโดย หลีกเลี่ยงที่จะไม่ตระหนักถึงหรือไม่ให้ความใส่ใจใน 2 ปัจจัยนี้ไม่ได้เลยเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ยังพบว่านิสิต สาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะการท่องเที่ยว และโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ส่วนใหญ่มีความ สนใจที่จะเดินทางไปทำงานในประชาคมเศรษฐกิจ อาเซียน เพราะเหตุผลที่ว่าการเดินทางไปต่างประเทศ นั้นมีรายได้สูงกว่าการทำงานในประเทศไทย ซึ่ง สอดคล้องกับแนวคิดของพีระกัญญ์สุโขไพธารมณ (2556) ที่กล่าวว่ากรอบข้อตกลงการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีนั้น เป็นข้อกำหนดทิศทางในการพัฒนาประเทศซึ่งถือเป็น สิ่งที่มีประโยชน์และเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของ ประชาชนรวมถึงก่อให้เกิดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ในภูมิภาคอย่างยั่งยืนอีกด้วยและในผลการวิเคราะห์ ความพร้อมของการผลิตนิสิตสาขาการท่องเที่ยว และการโรงแรมให้สอดคล้องตามกรอบของประชาคม เศรษฐกิจอาเซียน และแม้ว่านิสิตสาขาการท่องเที่ยว และการโรงแรมส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นเรื่องความ สำคัญของปัจจัยการเตรียมความพร้อมด้านหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนในรายชื่อหลักสูตรและการ เรียนการสอนสอดคล้องกับการผลิตแรงงานมีทักษะของ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะมีความสำคัญอยู่ในระดับ มากแต่นิสิตสาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรมส่วนใหญ่ เหล่านี้กลับมีความเห็นว่าคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของพวกเขามีระดับความพร้อมในระดับปานกลาง เนื่องจากนิสิตสาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรมยังไม่ ได้เข้าใจถึงหลักสูตรการเรียนการสอนที่สถานศึกษาจัด

เตรียมหรือเพิ่มเติมให้จึงทำให้ทัศนคติมุมมองของนิสิต ในเรื่องของหลักสูตรการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับ การผลิตแรงงานมีทักษะของประชาคมเศรษฐกิจ อาเซียนคาดเคลื่อนไป (คุณสมบัติคณะกรรมการท่องเที่ยวและ การโรงแรม; รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิจัย; รองฝ่าย พัฒนานิสิตและอาคารสถานที่; และนักวิชาการ หลักสูตรคณะกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรม. 2556 : สัมภาษณ์) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของพินิ ตีระนานุกูล (2554) ที่ว่าความสำคัญและปัจจัยของความพร้อมใน การผลิตบัณฑิตเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะ ต้องมีการปรับตัวเพื่อรองรับกับการเปิดการค้าเคลื่อนย้าย แรงงานเสรี โดยเฉพาะประเทศไทยในฐานะที่เป็น สมาชิกหนึ่งในกลุ่มอาเซียนก็ต้องมีการปรับตัวเช่น เดียวกันเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับแรงงานมี ทักษะฝีมือของประเทศไทยโดยเฉพาะนิสิตไทยให้ สามารถแข่งขันได้ในตลาดแรงงานอาเซียนโดยเฉพาะ อย่างยิ่งในด้านของกลุ่มสาขาวิชาชีพการบริการท่อง เที่ยวดังนั้นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับสำคัญและความ พร้อมในการผลิตนิสิตสาขาการท่องเที่ยวและการ โรงแรมตามกรอบของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจึง ควรใส่ใจถึงเรื่องความสำคัญของการสัมพันธ์และ อิทธิพลของทั้งสองปัจจัยดังกล่าว (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2550; และกรมอาเซียน, 2556)

สรุปผล

การวิจัยเรื่อง“ความสำคัญและความพร้อม ในการผลิตนิสิตสาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรมใน การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” สามารถสรุปผล ได้ดังต่อไปนี้

1. เพศของนิสิตแตกต่างกันไม่มีผลต่อ ความสำคัญของการผลิตนิสิตแต่ระดับชั้นนิสิตแตกต่างกันมีผลต่อความสำคัญของการผลิตนิสิตแตกต่างกัน
2. เพศและระดับชั้นของนิสิตแตกต่างกันมีผลต่อความพร้อมของการผลิตนิสิตแตกต่างกัน
3. ปัจจัยความสำคัญของการผลิต นิสิตมีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อความพร้อมในการ

ผลิตินิสิตในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรมีการศึกษาเรื่องความพร้อมในการผลิตินิสิตตามกรอบสาขาวิชาชีพการบริการอื่นๆ ที่อยู่ภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสาขาการท่องเที่ยวอื่น เช่น ธุรกิจการบิน การขนส่ง Logistics เป็นต้น

2. ควรศึกษาผลกระทบของปัจจัยด้านอื่นๆ ที่มีผลต่อความพร้อมในการผลิตินิสิตสาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรมตามกรอบสาขาวิชาชีพการบริการท่องเที่ยวในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เช่น ศึกษาผลกระทบของคุณสมบัติของแรงงานข้ามชาติที่มีต่อการทำงานในธุรกิจบริการท่องเที่ยวอื่นๆ ในประเทศไทย เพื่อเป็นการเปรียบเทียบกับแรงงานไทยในอาเซียน เป็นต้น

ในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อความพร้อมในการผลิตินิสิตสาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรมตามกรอบสาขาวิชาชีพการบริการท่องเที่ยวในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนกับกลุ่มตัวอย่างของมหาวิทยาลัยอื่นหรือกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่นิสิตแต่เป็นแรงงานใหม่หรือแรงงานที่มีประสบการณ์ที่พร้อมจะเป็นแรงงานในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กรมอาเซียน. (2556). **ข้อตกลงยอมรับร่วมคุณสมบัติ นักวิชาชีพของอาเซียน**. Mutual Recognition Agreement: MRA และความตกลงอาเซียนว่าด้วยการเคลื่อนย้ายบุคคลธรรมดา (ASEAN Agreement on Movement of Natural Persons: MNP) สืบค้นเมื่อ 6 มีนาคม 2556, จาก <http://www.mfa.go.th/asean/contents/files/other>.

กองวิจัยตลาดแรงงาน ฝ่ายวิเคราะห์ตลาดแรงงาน. (2553). **เงื่อนไขเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีในประชาคมอาเซียน**, กรุงเทพฯ : กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน

กระทรวงแรงงาน. (2553). **รายงานสรุปผลการจัดงานการแข่งขันฝีมือแรงงานอาเซียนครั้งที่ 8**. สำนักพัฒนามาตรฐานและทดสอบฝีมือแรงงานกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน, 2553.

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2553). **แผนพัฒนาบริการท่องเที่ยวเพื่อรองรับการเปิดเสรีบริการท่องเที่ยว พ.ศ.2555 – 2560**.

กรุงเทพฯ : กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2553) **คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

เอมอร ดิสปัญญา. (2556). **ปัจจัยที่มีผลต่อความพร้อมของนักศึกษาสาขาอาชีพบริการตามกรอบสาขาวิชาชีพการบริการของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน**. คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2556.

พินิ ดิระนนานกุล. (2554). **ความพร้อมอุดมศึกษาไทยเพื่อยอมรับ การก้าวสู่ประชาคมอาเซียน**. บรรยายทางวิชาการ ในการประชุมสัมมนาเครือข่ายประชาสัมพันธ์สถาบันอุดมศึกษา : เตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในวันที่ 19 สิงหาคม 2554 ณ โรงแรมปทุมวัน ปริ้นเซส กรุงเทพฯ

- พีระกัญญ์ สุขโพธารมณ. (2555,กรกฎาคม-สิงหาคม)
การจัดการเรียนการสอนวิชาเตรียมสห
กิจศึกษากับความพึงพอใจของ
นักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ :
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- วันทกานัญจน์ สีมารุทธีและสุวิชชา ศรีถาน. (2553).
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของบัณฑิต
จากคณะกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรม
มหาวิทยาลัย มหาสารคามตามทัศนะ
ของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการ
ท่องเที่ยว.คณะกรรมการท่องเที่ยวและการ
โรงแรม, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545).การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่
ที่ 7 สุวีริยาสาส์น : กรุงเทพฯ, 2545.
- Creswell, J.W.(2009). **Qualitative, Quantitative,
and Mixed Methods Approaches.**
Research Design (3rd ed.). Thousand
Oaks, CA : Sage.
- Chris Ryan. (1995). **Application of leisure
motivation scale to tourism.**Pro
fessor of Tourism and Hospitality
at Northern Territory University,
Darwin, Australia.
- Yin, R. (1994) **Case study research : Design
and methods.** (2nd ed.). Thousand
Oaks, CA : Sage Publishing.